

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**

Directie Klimaat

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/ezk

Datum 31 januari 2020

Betreft Nadere toelichting arrest Hoge Raad cassatieberoep Urgenda

Ons kenmerk

DGKE-K / 20028085

Geachte Voorzitter,

Met deze brief geeft het kabinet een nadere reactie op het Urgenda-arrest, zoals aangekondigd in de brief van 20 december 2019 (Kamerstuk 32 813, nr. 442). Ingegaan wordt op de inhoud van het arrest en op de vervolgstappen van het kabinet. Met deze brief wordt tevens tegemoet gekomen aan het verzoek van het lid Van der Lee om een reactie van het kabinet op het arrest te ontvangen.¹

Arrest Hoge Raad

De Hoge Raad laat het rechterlijk bevel aan de Staat om het gezamenlijke volume van de jaarlijkse Nederlandse emissies van broeikasgassen voor eind 2020 met minimaal 25% te verminderen ten opzichte van 1990, in stand.

De motivering van de Hoge Raad volgt in grote lijnen de eerdere motivering bij de uitspraak van het Gerechtshof Den Haag. De Hoge Raad benadrukt de uitzonderlijkheid van de situatie. Hij stelt dat de positieve verplichtingen van art. 2 en 8 EVRM ook van toepassing zijn op het (mondiale) probleem van klimaatverandering. Er is volgens de Hoge Raad sprake van een voldoende reëel en ernstig risico op aantasting van het leven en welzijn van ingezetenen van Nederland als gevolg van klimaatverandering. Art. 2 en 8 EVRM dienen naar het oordeel van de Hoge Raad zo te worden uitgelegd dat landen erop kunnen worden aangesproken hun aandeel te leveren in de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen.

Ook stelt de Hoge Raad vast dat in het Nederlandse staatsbestel de besluitvorming over de reductie van de uitstoot toekomt aan regering en parlement; zij hebben daarbij een grote mate van vrijheid. Aan de rechter kan gevraagd worden te beoordelen of de besluitvorming van regering en parlement binnen de grenzen van het recht - waaronder het EVRM - blijft. Het gegeven bevel laat het aan de Staat over om te bepalen welke concrete (wettelijke) maatregelen hij zal treffen om te voldoen aan het bevel.

---

¹ Ingediend tijdens het ordedebat van 14 januari 2020.

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**
Directie Klimaat

Ons kenmerk
DGKE-K / 20028085

Vervolg

Door het arrest van de Hoge Raad is het reductiebevel onherroepelijk geworden. Het kabinet blijft werken aan maatregelen gericht op het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen, zoals aangekondigd in de brief van 20 december jl.

Niet valt uit te sluiten dat het arrest een bredere betekenis heeft. De minister van Justitie en Veiligheid zal dat nader bezien en uw Kamer daarover informeren.

Eric Wiebes
Minister van Economische Zaken en Klimaat